

יד ושם

המשרד לאזרחים ותיקים

"לְדוֹרוֹת" סיפוריהם של ניצולי השואה החיים בישראל

שאלון לרישום קורות ניצולי השואה

איסוף סיפוריהם של ניצולי השואה הוא אחד המרכיבים החשובים ביותר בשימור הזיכרון ובהנחלתו לדורות הבאים. לכן, המידע על קורותיהם של הניצולים חיוני מאוד לחוקרים ולבני הדורות הבאים. בעזרת מידע זה אפשר יהיה להכיר את הסיפורים הפרטיים המרכיבים את התמונה הרחבה של תקופת השואה. לסיפור האישי שלכם יש חשיבות לאומית, מחקרית וחינוכית. אוסף הסיפורים מפורסם באתר אינטרנט מיוחד שכתובתו www.ledorot.gov.il

שם משפחה ושם פרטי כיום

שם משפחה: דרמר	שם פרטי: שאול
----------------	---------------

פרטים אישיים לפני השואה ובתקופתה

במידה והשאלה אינה נוגעת אלייך, אין צורך לענות עליה

שם משפחה איתו נולדתי: דרמר	בלועזית
שם פרטי איתו נולדתי: סלו	בלועזית
עיר לידה: צ'רנוביץ	בלועזית Chernivtsi
שם פרטי ושם משפחה של האב: יוסף דרמר	שם פרטי ושם נעורים של האם: חנה שור
מקום מגורים קבוע לפני המלחמה: צ'רנוביץ'	בלועזית Chernivtsi
השכלה/תואר אקדמי לפני המלחמה: יסודי עד גיל 9 וחצי	מקצוע לפני המלחמה: תלמיד
מקומות מגורים בתקופת המלחמה: (שם העיר או האזור ושם הארץ)	
במידה והיית בגטו, ציין את שמו: רובבץ' צרנובה	בלועזית
במידה והיית במחנה עבודה או מחנה ריכוז, ציין את שמו: כפר רובבץ'	בלועזית
המקום בו נודע לך כי הנך אדם חופשי:	תאריך השחרור: 1944
במידה והיית במחנה עקורים ציין את שמו (מחנות פליטים שהוקמו לאחר המלחמה בעיקר באוסטריה, גרמניה ואיטליה)	ציין מקום אליו חזרת לאחר השחרור 'צ'רנוביץ'
במידה והיית במחנות מעצר בקפריסין, ציין מתי עד מתי	שנת עליה: 1948

נא ספרי/י על קורותיך לפני ובזמן המלחמה

(גירוש, גטאות, מחנות וצעדות מוות, במסתור או בזהות בדויה ושם בדוי, פעילות ותפקידים במחתרת, השתתפות בבריחה או בהתנגדות, האנשים שהיו בסביבתך בגטו או במסתור, במי נעזרת או אולי למי עזרת):

נולדתי בצ'רנוביץ, שלפני המלחמה הייתה שייכת לרומניה ולאחריה סופחה לאוקראינה. הילדות שלי הייתה רגילה, כמו בכל מקום שבו היו גויים היו גם התנכלויות ואל אהבו יהודים.

בשנת 1941 נכנסו לצ'רנוביץ הצבאות שהיו מורכבים מגרמנים, רומנים והונגרים. גרנו בסביבה של נוצרים והמרחק בין בני המשפחה היה כשלושה קילומטרים. אני חושב שאחד השכנים הלשין עלינו כיוון שיום אחד הגיעו חיילים והעמידו אותנו ליד הגדר, אני עמדתי ליד אמא שלי והיה קר מאוד בחוץ. מולנו היה חייל שכיוון את הרובה שלו אליי ואני זוכר עד היום את התמונה של הקנה, והסליל בתוך הקנה, ואמא שלי שהחזיקה לי חזק את היד. היא החזיקה גם בידו של הקצין ושאלה אותו אם יש לו ילדים בבית ואז הוא התרכך, ריחם עלינו והורה לנו מהר להסתתר וכך בעצם ניצלנו.

כאשר הבעירו את בית הכנסת "הטמפל" עם כל ספרי התורה בתוכו, האירוע עבר מפה לאוזן עד שהגיע לכל יהודי האזור שהגיעו כדי לכבות את השריפה אבל בצד עמדו חיילים שמנעו את הכיבוי. לידי עמדה אישה עם תינוק בוכה על הידיים, מה שכנראה הפריע לאחד החיילים כי הוא בא ולקח לה את התינוק. כל כך פחדתי לראות מה יקרה אז עצמתי את עיניי, וכשפקחתי אותן ראיתי את התינוק על הרצפה והאמא הייתה מעולפת. רצתי הביתה והתחבאתי מרוב פחד, ומאוחר יותר סיפרו לי שהחייל דפק את הראש של התינוק על הרצפה.

כעבור תקופה קצרה פקדו על כל היהודים בעיר להגיע בכוחות עצמם לגטו. מתוך הגטו עלינו על רכבות שלקחו אותנו עד לנהר, שם אספו את כולם בספינות שלקחו אותנו למוגילב באוקראינה. במוגילב נשארנו ללילה ואז הוצאנו באלימות, האוקראינים נהנו להרביץ ליהודים, ל-10 קילומטרים נוספים עד לכפר רבובץ'- כיום צ'ארבונה- ושם חיינו במחנה ריכוז. יום אחד, אמא שלי נתנה את המגפיים שלי לשומר ובתמורה קיבלה כיכר לחם שממנו אכלנו במשך שבועיים. יום אחד יצאתי ליער לחפש שבולים והרגשתי שמישהו עומד מאחוריי. כשהסתובבתי ראיתי שזה שומר היער שאמר לי לבוא אחריו. הוא הוביל אותי למקום בו גדלים תותי שדה, והניח לי לקטוף כמה שרציתי ולחזור בחזרה לאמי. אמא שלי שאלה מאיפה כל התותים וכשסיפרתי לה היא התקשתה להאמין כיוון שהשומר שאפשר לי לברוח היה רע ליהודים.

במחנה שבו היינו היה זקיף עם רובה שהיה שומר עלינו שלא נברח. מחוץ למחנה היו שדות של טבק, וכשהגיע זמן הקטיפה היו לוקחים את כל מי שהיה כשיר לעבודה- ואני הייתי בורח דרך הבאר הקרובה לגדר. הייתי זורק את עצמי לשם ומחכה עד שהשומר לא שם לב ואז בורח לכפר הקרוב. כל בריחה לקחה לי בין שמונה לתשע שעות. הייתי מגיע לבית הראשון בכפר, וכשהיו שואלים אותי היכן אמי הייתי מסביר להם והם היו נותנים לי קצת אוכל, ואז הייתי חוזר למחנה. את המסלול הזה הייתי עושה במשך שנה או שנה וחצי, עד שאמא שלי הצליחה לסדר לי עבודה אצל מגדל חזירים. אצלו הייתי ממלא בכל פעם סיר גדול שהכיל בערך שמונה דליים וגם היה לו תנור עם קמח שהיה אוכל בעבור החזירים, אבל אני הייתי אוכל לפני החזירים. יום אחד הלכתי בשביל עם שני דליים מלאים ומולי הגיע חייל. השביל היה צר והחייל נתן לי מכה עם היד שלו והעיף אותי לשלג, שנהיה אדום מהדם שלי. הוא נתן לי מכה ליד העין עם האקדח שלו, ועד היום יש לי שקע בגולגולת ליד העין. מי שעזר לי להתאושש היה האוקראיני שגידל את החזירים ובשבילו עבדתי.

לאמי היו שני חברים שהיו אחים, האחד חייט והשני סנדלר, והם היו מסדרים ותופרים דברים לאוקראינים וכך מרוויחים את האוכל שלהם. מצם היה טוב מאוד. יום אחד כשנכנסתי עם אמי לביתם היה שם חם ונעים והם כיבדו אותנו באוכל.

בחורף היו אנשים שניסו לברוח מהמחנה בכדי לאסוף עצים להסקה כדי להתחמם, ועל הגבול עמד שומר היער שעמד עם שוט ורק חיכה שמישהו ינסה לברוח כדי שיוכל להצליף בו. אני הייתי בורח עם החברים שלי והיינו אוכלים תותי שדה ושבולים, אך זה לא היה מספיק כי המנות היו קטנות מאוד. בעקבות המצב אמי לא אכלה דבר כדי שיהיה לי מה לאכול, ואחרי כשבועיים חלתה בטיפוס ושכבה במיטה בלי יכולת להזיז את רגליה. לאחר כמה זמן היא החלימה ואז עברנו לגור בכפר.

אנא ספרי/י על קורותיך מתום המלחמה ועד היום

(השחרור וחזרתך הביתה, חייך אחרי המלחמה, העפלה/ עליה):

בשנת 1944 אזור בוקובין נכבש על ידי הרוסים ואנחנו התחלנו לחפש קרובי משפחה ששרדו, עד שהבנו שכל המשפחה נרצחה. בשנת 1945 עלינו לארץ ואני מייד התעקשתי להתגייס לצבא למרות גילי הצעיר ולעזור במלחמה. לאחר מכן התגייסתי לחיל האוויר ושירתי במילואים עד גיל 48.

ראיון: ברוך בן עזרי

קריית אתא, מאי 2013